

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новч.

За све остале земље годишње 20 фран. у алату, на по године 10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштанском уплатницом непосредно администрацији „Гл. Црногораца“ на Цетиње, или отирањем повина на коју траго пошту; а коме је наручије, може се претплатити год г. *Петра Рамадановића*, К. Ц. агента у Котору. Дониеси се плаћу уредништву. Рукони се не враћају. За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по три новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Књажевска Породица вратила се у недвоју из Никшића у престоницу. —

— Г. Кошоди, министар инглески, повратио се ономодно на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 5 јуна.

Од неколико дана збивају се врло жалосни и крвави догађаји на нашој граници у Васојевићима. Дивљи и крвожедни Арнаути овога пута оборили су се на онај дно Васојевића, што су у турској граници, да их истријебе. Овањ уништава мирна села, јадна нојач бјежи у нашу границу, а способни за оружје бране своју муку, те се крв пролијева између понаоружанијех Срба с једне стране и Арнаута измишанијех са царским пизамом с друге стране. Што је најжалосније, царске власти крију се иза дивљих Арнаута.

Ми смо нојач прихватили, а на граници поставили строги кордон. На глас да из Приштина иде косовски корпус војске, Њ. В. Господар послао је г. Војводу Вожа Петровића у Андријевицу, да отолон пази што се збива.

Овај немил догађај нимало нас није изненадио. То је континуитет старог зла и ђуди крвљу опште. Но то неће ни ови пут изазвати Црну Гору на крајње поступке спрам дивљаштва, коликогод нам мука и страдање наших суплеменика тешко на душу пада, јер *шимо није њен позив данас*. Султанова мудрост, надамо се, ставиће крај тој самовољи и разузданости Арнаута и прелотини мјесних власти; у противном случају, надамо се да ће просвјешћена Јевропа, која се заузимље за Крит и остале народе, и томе злу пружити брзога лијека.

ПАЛАЦКИ.

Улога Словенства у сеоби народа и његови даљи односи са својим сусједством до IX—X вијека до сада су мало расвијетљени; али се може узети с великом вјеројатношћу, да су многи прије познате историје чешки Словени ратовали са њемцима. У половини VI. вијека западни Словени успише да сакуше своје силе када је полу-баснословини Само основао јаки словенски савез против Туринга и Авара; а у IX. вијеку већ се основала држава Велико-Моравска под народном династијом Премисловаца.

У првој половини IX. вијека у Нитри је била освешћена прва хришћанска црква; али тек у другој половини тог вијека почиње право ширење Хригетјанства, кад су дошли са истока Кирил и Методије на позив моравског књаза Раствислава, који се тијем хтно ослободити од црквеног ултива њемачког. Г. 873—874 чешки књаз Борнвој примио је крштење од Методија у двору моравскога Свјатополака.

Међу Чесима, Моравцима и Словацима настаје борба западне са источном црквом, и падом моравске државе, коју су Мађари разрушили, западна црква преваљује.

У то доба с почетком X. вијека Чешка долази у феудалну зависност од њемачкијех Царева, и ту њемачки елемент почиње јачати. Словенско богослужење и ћирилица престају; ипак још г. 1126 на двору Собјеслава I. и у државној управи уздржавао се још у цјелини словенски карактер. Али увођењем феудализма све је више напредовала германизација. Двор се сасвијем поњемачио, такођер и аристократија. У другој половини XIII. вијека краљ Отокар II. отвара широм врата њемачким колонијама, и тако, и ако није био непријатељ своје народности, несвијесно је подрива.

Почетком XIV. вијека почињу долазити на чешки престо краљеви бирани из туђијех земаља, скоро наза из њемачке, на вишу штету словенскога живља. Тек Карло I. Луксенбуршки, књиже Цар њемачки Карло IV. (1346—1378), показује љубави према чешком народу. Под њим је Чешка процвјетала и добила универзитет (1348), први у средњој Јевропи. Из овога су универзитета изашли људи, који су изазвали преврат у чешком животу у XV. вијеку.

У то доба појављује се у њемачкој реформација против папске јерархије. У Чешкој се забракује послушност нацијем наредбама, што потпомаже народни покрет. Настаје славни Хус и хуситско ратовање против католичанства и феудализма у заштиту своје народности.

„Религиозно питање спојило се са националним питањем; у народу се развила народносна свијест, која је изазвала таку необичну појаву силе. Народности покрет тако је дубоко захватио масе, да је послједице чешкијех вјекова његово предање могло показати своју опрљивајућу силу у најновијем чешком препорођају.“

Послије смрти цара Сигизмунда на чешки престо био је изабран Ђорђе Подјерад, вођа Хусита (1438—71), под којим је земља мало одахнула. Али под његовијем пријем пријемницима почињу унутрашњи раздори еталешки, што је припремило коначно робство народно.

Почетком XVI. Чешка је изабрала себи краља из Хабзбуршке куће. Починье религиозно проганање. Двор католичко-њемачки; придворна аристократија великом католичка и туђа; хуситизам ослабљен дугијем ратовањем и унутрашњијем раздором; а долазе језуити! Хабзбурговци употребљују силу туђага оружја противу народа чешкога. Чешка пада у битци на Вијелој Гори г. 1620. Чешки народ постаје жртвом ужасне језуитске ревности — разорен морално и материјално.

У току XVII. и XVIII. вијека језуитско-аустријска политика сасвијем убија народносну свијест чешкога народа. За вријеме Јосифа II. отпочинье вјерска талерација или централизација хоће да избрише чешко историјско право и да сасвијем угуши народни чешки језик. Насилне мјере изазваше још једном народни отпор: језик изагнат из школе и управе, наоди заштитника код неколико патриота и препорођа се у књици, и отуд почиње концем XVIII. вијека нова чешка књижевност, и с њом препорођај чешкога народа.

Ови историјски подаци и били су потребити, да се схвати значај великога човјека, чију стогодишњицу од рођења му овијех дана слави братски нам чешки народ.

Франц Палацки био је по рођењу Моравца а по вјери лутеран. Родно се г. 1798 — исте године, која је даровала Пољацима Мицкјевића а Русија Пушкина —

1) Историја Славянског Литератур А. Н. Пешина и В. Д. Савоскина

у Ходелавицу, гдје је у пркос двјестагодишњем проганању и језуитске превласти стара вјера Чешке Браће, скривена у душама упорнијех горштака, чекала боља времена. Палацкијев дом био је један од пријетих посиоца овијех, јунаштва дједова освешћенијех и притиском утврђенијех, традиција, и када је Јосиф II дао слободу вјере протестанцима, отац Палацкијев Ђорђе постаде учитељем и ректором ходелавичке школе. Из ове строге и озбиљне средине, којој је вјера у истини била потреба, утјеха и правила живота, добио је млади Палацки услове правог карактера, и прије свега оно хтјење, ову енергију и упорност, које су му помогле у борби за опстанак и у вјери начела; ту је он научно истину поштовати и вјераи јој остати; ту се се разбудила у његовој души љубав према великијем задатцима човјека и живота, и одратност према свему површном и фриволном.

Прво му је читање било библија. Али ако се у фамилији било сачувало живо религиозно осјећање, није тако и народносно, услед сусједства са њемачкијем протестанцима. Тек кашње ће млади Палацки своју народност потенцирати својим протестанством.

Из школе у очинској кући, па из евангеличке латинске школе у Тренчину, Палацки је прешао на евангелички лицезум у Презбургу, тада најзнаменитијој школи у Угарској, гдје је био васпитан као велики Чех и велики човјек. Тада је у Угарској славенска мисао најпосебније земљините палазипа. Словаци, који су по њемачкијем универзитету учили, развијали су и чврстили словенску мисао примјером великоњемачкијех тежња, одакле насташе Колар и Шафарик, с којијема Палацки склопи пријатељство, и који су на њега великог уплива имали. Четврти је био учени Словак Бенедикти, који је у то младо чешко књижевно друштво спадао, које издаде своје списе г. 1818 под насловом: *Ročkové českého básnictví, obzvláště prozodie*. Ови учени Словаци тако су били одушевљени Словени да су на чешком језику писали.

Тако се из Угарске свежје народно одушевљење распроетрао по Чешкој, гдје је радио на књижевном пољу мирни Добровски, отац словенске филологије, без наде, без одушевљења. Сасвијем је друге природе радник на чешком препорођају био Јунгман, који је радосно прихватио овај књижевни покрет из Презбурга, који је објавио радикалну еманципацију од њемаца, што је асудга јепскога универзитета, на ком су Шафарик и Колар, вацитани примјером одушевљена патриотизма и пангерманскијех идеала, добили тако далеке погледе и високо образовање.

Г. 1819 Колар се настанио у Пешти, те исте године Шафарик је пошао у Нови Сад као управитељ ерске гимназије, а Палацки остаде и даље у Презбургу, гдје се живео занимањем естетиком и филозофијом све док се у Угарској бавио. Као ђак написао је и неколико пресама, али се даље није занимао пресништвом.

Његова филозофија потпуно се сложила са вјером његовијех предака; што више, постије првога сукоба вјере и филозофије, он је још дубље и интимније вјеровоа, јер је отуда нова вјера била његова сопствена, постигнута муком и борбом. Његова вјера у Бога из те борбе изашла је као челик из ватре, и мјесто да му филозофија замени вјеру, побједоносна и новооплођена религиозност створила је себи нову филозофију. Палацки приповиједа тријумфујућим задовољством како се спасао, и с гордошћу наглашује своје

стаповиште на станцу камену религије, вјере и наде.

Тако исто се његова филозофија слагала са народносним осјећањем до тога, да се у филозофу Палацком назирао Словенин Палацки. „Само ко, уздижући се самосталнијем духом изнад ограниченог кругозора тјелености и себичности, у истини човјекни може живијети; ко сама себе познаје и схваћа ход природе и ход народа; ко, доклегод живи, мисли у идеалама, зна што је истинито, лијепо и племенито, и тијем духом, и ако се други на њега не обзире; све своје настојање управља божањством; тога високо цијеније, то је филозоф!“ А говорећи о ентузијазму овако завршује: „Не само да се не збива ништа великога и славнога без ентузијазама духа, не само да му човјечанство дугује половину свога добра! Ентузијазама наоди себи сама и у опстанку својих идеала облаату награду, и с њега ваада му је лијепо и слатко живијети и умријети...“

Овај цип вјере и одушевљења жарки идеализам јесте најплеменитија и највећа манифестација духа Палацкијева.

Хуманитарност и слобода испуњају његову душу и његово чувство. Још г. 1819 он је писао: „И у аустријској држави све ће се то разбудити у пркос министеријалном настојању, ако не за живота Францова, а оно одма послаје његове смрти... Наша је ствар да нас и наше на вријеме приправимо, да нашу славу разбудимо и љубав према Словенству: иначе, ко зна, да ли ћеће у оно судбоносно доба наша народност престати живијети и у германизацији претопити се...“ О, гдје једном осјећање за слободом ухвати корјена, гдје само једном арак слободе засине, ту гори њивина ватра, и сјаје њивина свијетлост за ваада!“ Ипак је већ у то доба Палацки био пун умјерености и смотрености. Он је наодио да се више може постићи радећи мирно и тихо али постојано, држећи се Хердерове мисли, што прјенуши, да лако и прекиши, али да се највећа снага појављује у смотреној тишини!).

И видијемо га у тој смотреној тишини кроз цип његов живот на пољу рада за бољу будућност свога народа.

Г. 1823 Палацки долази у Праг, гдје га пријатељски дочекују Добровски, Јунгман и Ханка. Добровски га је случајно упутно на поље историје, на ком се коначно задржао. Добровски га је упознао и с некијем аристократима, који су га уважавали и потпомажали у његовом раду. Настојањем Палацкијевијем Чешки Музеј покрене „*Slovákův českého Muzium*“ и под његовијем уредништвом периодичко издање постаје најважнијем научнијем органом чешке књижевности. Палацки га је уређивао од 1827 до 1838.

Г. 1829 прима се понуђеног му позива историографа Чешке. Тада Палацки почиње изучавати историјске и јуриндичке изворе по чешкијем архивама и у Бечу, испитао је стару топографију Чешке у срапљењу са савременом, и путовао је за границу тражећи изворе чешке историје по јевропскијем библиотекама. Радећи на том дјелу, Палацки је издавао саме изворе, старе летописе и остале документе, и писао је засебне расправе. Г. 1836 издаје први том чешке историје. Г. 1839 и највиша власт потврђује га за историографа Чешке. Палацки је на том дјелу радио до свршетка свога живота, и издао је пет тома, допрвени до г. 1856.

Знамените год. 1848 Палацки излази на политичко поље. Он је тада био највишецијим преставником народне странке,

1) Др. Ј. Пекар, Подлишак вранке „Шмитак“.

која је бранила чешко историјско право и тражила федерацију. Палацки је формулирао политички програм, који су прихватили сви аустријски Словени. Тај је програм захтијевао равноправност свију народности у Аустрији. У то име састала се у Прагу скупштина свију аустријских Словена противу франкфуртскога парламента, који је пружио руке на словенске земље, и противу германизације у Аустрији. Иначе је била сасвијем лојална у корист Аустрије, кад су противу ње војевали и Њемци и Мађари и Италијани. Ипак није наодила одзива у Бечу. Њемци изазваше неке нереде у Прагу, и тијем изговором Праг је бомбардиран био, а словенска скупштина рашћерана, у очи дана, у који је имала расправљати, који ће словенски језик узети за општи званични и књижевни језик.

Гилфердинг пише: „Пракска скупштина била је само незнатна епизода у историји аустријских Словена у тој мутној години. Главни је факт те историје добровољна и једнодушна потпора, коју су они дали аустријској влади. Против ње су биле све народности, Њемци, Италијанци, Мађари у отвореном устанку. Бечлије су истјерали Хабзбурговце из њихове старе престонице. А сви Словени, без спољашњег уцљива и без претходнога договора, истакли су се у корист старе династије. Чеси су јој први дали ону моралну потпору, коју је она нашла у часу, кад се све окренуло противу ње. Сва Њемачка на франкфуртском парламенту прогласила је, тако рећи, њезин^о уништење; и у том часу најужливијни Чех Палацки истакнуо се у заштиту аустријске монархије у име словенских интереса.“ Хрвати су у то исто доба крв пролијевали за Аустрију у Италији, Словаци и угарски Срби у Угарској. Ево како учени Рус тумачи и оправдава ту појаву:

„Да скрију од сопствених очи свој тежки положај, који их је принудио да буду поборници владе, коју су они вагда сматрали својим најгрђијем непријатељем, ова несрећна племена кроз двије године ласкали су себи маштом о равноправности народности, коју им је Аустрија радосно признала и утврдила, знајући да је то била само фраза, која се не може остварити.“¹⁾ А српски геије, тадашњи црногорски Господар, у племенитом гњеву, послје прашке скупштине, пише: „Ко се неколико сумњао, да није су Славјани рођени за ропство, нека данас њино пословање види.“²⁾ Али ипак концем овога бурнога времена, пошто је насилно био затворен сабор у

Кромјержижу. Палацки је сматран био сумњивим човјеком, кога је пратио надзор полиције.

И он остави политику па настави историјску радњу. Год. 1860 опет палази Палацки на политичко поље као вођа чешкога народа. Сљедеће године био је наименован чланом господске куће. Тада се основао његов орган „Народни Листи“, али већ 1863 у новом нараштају Палацкијев програм изазвао је опозицију, и Палацки са Ригером, као преставници старочешке странке оснивају нове органе „Народ“ па „Покрок“.

Г. 1867 Палацки је био на оном словенском састанку у Москви, као првак првака словенских, оставши вагда јеран својој смотреној типини, чврсте вјере да ће право његова народа побједити.

Од свијех чешких научника, Палацки је највише услуге учинио своје народу. За народни препорођај требало је изнијети народну прошлост, да се народ освијести, послје страшнога разура, што је претрпано у почетку XV.I вијека, и Палацки је својом Историјом Чешкога Народа подигао народну самовијест.

Г. 1876 у Прагу се прославио завршетак његове историјске радње. У бесејди, коју је том приликом изговорио, већ је било предсјећање скоре смрти. „Наш се народ налази у великој опасности — говорио је он у тој својој посљедњој бесејди — од свуда окружен непријатељима; ја ипак не очајавам него се надам, да ће народ успјети да одоли свијема, само ако узме. Није доста рећи: „ја хоћу“, него је свак дужан учествовати, радити, жртвовати, што може, за опће добро, особито за опстанак народности. Чешки народ има за собом сјајну прошлост. Вријеме Хусово јесте славно вријеме: тада је чешки народ духовном образованошћу надмашивао све остале јевропске народе... Сада треба да ми себе образујемо и по савјетима образованог разума да радимо. Ово је једини аманет, који би ја, тако рећи, умрући оставио својему народу“.

И послје не цун мјесец дана умр'о је, оставивши свој народ на највећем степено благостања и просвијете међу словенским народима. Послје онога уништења чешкога народа у XVII вијеку, он је као финикс из пепела ускренуо у деветнајестом вијеку. Ту нам је најбољи примјер како народи не могу погинути, који имају за собом сјајну прошлост, која их чудотворном моћи на нов живот изазивља.

Чешки народ има рашта дакле да прослави прву стогодишњицу од рођења великог свога сина, који му је растворио врата тој животворној сили, расвијетливши му прошлост.

У тој прослави братскога нам народа учествује читаво Словенство, јер је Палацки био и велики Словенин.

Нека би Чешка, која је издржала јуначку и умну борбу кроз толико вјекова за свој опстанак, све у повољнијем приликама славила Оца своје историје!
Слава Палацкоме!

„Пестер Лојид“, полузванични орган угарске владе и аустро-угарског министарства иностранствних дјела, у свом броју од 4 јуна доноси сљедећи ентрефиле:

Црногорски званични лист „Глас Црногорца“ изражава се о путу Књаза Николу у Лондон као што сљејди: „Књаз Никита и Принц Никола повратили су се на Цетиње. Мисија Књажева била је овјенчана најбољијем успјехом; Књаз је обезбједио српској ствари потпору Инглеске. А што значи за Црну Гору заштита Инглеске и Русије уз потпомагање Италије и Француске, то је јасно. Побједа свете српске ствари обезбјеђена је.“

Сви они, који прате наш лист, знаду да у њему није било ни ријечи од овога подметнутог му саопштења, и за то доносимо ово подметање „Пестер Лојдово“, да га оно само карактерише.

Али ће се многи упитати: за што је „П. Лојд“ то учинио, што се још није видјело у озбиљној журналистици? На то питање одговара ми бочка „Н. С. Преса“ од 7 јуна, која доноси сљедећи телеграм из Лондона:

Односно саопштења, очевидно састављеног истијем Књазом, које је изашло у цетињском „Гласу Црногорца“, о тобожњем успјеху лондонског пута Књажева, ваш дописник дознаје с компетентне стране, да су тврђења овог саопштења, да је Црна Гора задобила покровитељство Инглеске за своје планове и т. д. проста пампхлетина. Лорд Сализбери при разговору са Књазом, који је био у вечерњем листу „Н. С. П.“ од 20 маја објављен, није изговорио ни једне словке охрабрења за планове посљедњег. Што више Сализберијевијем интенцијама одговара, да се Црна Гора добро понаша са Аустро-Угарском. Лондонски пут Књажев уопће није никаква мисија (као што се „Глас Црногорца“ изражава), него чисто лична посјета захвалности код Краљице за даровани орден. Лични пак односи Краљичини одавна не углавнују на инглеску политику.

Бечки „Кор. Биро“, такођер владин орган, из Беча је одма разаслао по свијету извод овога телеграма, очевидно у којој бечкој канцеларији састављенога, и тако се велика цијељ постигла!

Ми смо „П. Лојду“, на неколико његова чланка, испред овога његова инфамног посла, мислили казати *гдје га боли*, али лист, који се тако ниски јем оружјем служи, не заслужује него преарене. А па „Пресино“ омаловавање увиђене личности Краљице инглеске имаће и без нас ко други да одговара.

Да мимогред спомомено и бечки „Тагблат“. Кад је та стара јуначина наговарала, да се позове Књаз Николу, да опозове своју посланицу поводом смрти Гладстонове, *грамко смо се насмијали*.

У онште, ове перфидне и ниске зајевице и изазивања, што су од неког доба из Беча и Пеште безочно учестали, јасни су знаци опакошњег *расположења и стања*.

ДОПИСИ.

Комани. 22 маја. — (Излети на Осојницу). На 21 маја, школе: Команска и Орашка, чинеле су ђачки излет на воду Осојницу у Сиљевцима.

У јутро, у 7 часова, крену се ђаци са својим учитељима од својих школа пут Осојнице, посматрајући разноликост природних љепота, и проучавајући гредом природне производе.

У осам часова стигне се на поменуто мјесто. Ту баци, од сјеверозападне стране Осојнице на једноме најнижњем брду у околини Осојничкој, састану се ђаци обије школе — рукују се, цијеливају се, и поздрављају се са усхићењем и задовољством — прави дан радовања!...

Са овога брдашца може да се види приличан дио отаџбине. И баци гледећи одавде на све стране, не знате којему крају да дате првенство у љепоти. Куда се год окренете посматрате и видите разноликост природних љепота: — дивну панораму Бјелопаланске и Зетске равнице, које су вриједне сликарске кичице.

Не знаш куд приде да се окренеш. — Да ли високом *Ловћену*, који се бијаше помолио испод неке веселе маглице; или ти пак укрућеном *Кому*, који нам заклањаше дио наше дједошине, и, у њој гране наше горе, коју сурови вјетрови увијају на свакојој страни — е да би их себи савили и од њих „своје потребе градили“, а не знаду да је та гора пустила жите чак петок, а *сак* који ју потстрепљава већ се почео возити и на Сибирској железници!...

Омладину обузда нека не искажана мидина... Оци им предлијежу с једнога краја на други; — све је красно и лијеп, све је цуно чара и ђачкога уживања. Видимо ријеке; Зегу и Морачу, у чаробном сребрнастом блистању, некринудале се по сред пространих долина њиних. Неке пак видимо у магловитој даљини, тамо... некуда *Скадру* — тамо ће 'но бјеше пријестолнина краља *Водика*. Видимо горе, поља и ливаде ишаране разнобојном цвијека.

ЛИСТАК.

ВЛАСТЕЛИН ОРША

спјев М. Ј. Лермонтова.
препјевао Ж. Драговић.
(Наставак.)

Мир је свуда, дав већ свиће,
Над Дњепром се магла свила
И сребрним покривалом
Корито му обавила;

А над њиме с друге стране
Шума се је надијела, —
Других дрва у њој нема
До све само бор и јела. —

А још даље на обзору,
Иза шума, иза гора,
Силне куле од облака
Бојадине рујна зора. —

На крстове и кубета
И калије самостана
Златан зрак се њен прелива,
Чист ка' срећа младих дана. —

На звук звона у храм су се
Већ скупили оци свети, —
Дим свештени од тамјана
Међ' стубове витке лети. —

Црква пјесмом одјекује...
Но, где, ђаче једно дође
И староме игуману
Нешто шептат' хитно пође, —

„Бе је кључар?“ — упрепашћен
И узурјан старац пита, —
„Можда ј' кључе изгубио, —
Зав' га амо, нек похита!“ —

Блијед, јадан кључар хита
К игуману из олтара, —
„Ево кључи, крив нијесам,“ —
Дрхтећи му проговара. —

Узурјали с' калуђери,
Мотају се тамо, амо,
А свод само одјекује:
„Утека' је! Ко и камо?“

Па гомилом оци свети
Сви к тамници пут узеше,
Мучећи се загопетку
Врло просту да ријеше. —

Решетке су на прозору
Од тамнице прешпане,
На пијеску трагови се
Од скорашњих стопа хране;

Заборављен пож челичан
Ту се ваља испод нога,
А о брени висн комад
Пољског паса свиленога.

Вас бијаше он избуцан
И изгужван којекоро,
Ал' за грапу под прозором
Везан бјеше врло јако. —

По трагу су они поили,
Док на Дњепар траг изађе,
Гдје на пијеску траг спазише
Отиснуте пиза њ' лађе.

Комад оног истог паса
У шипрагу ту висане,
Други крај му поврх воде
Вјетар тихо љуљункаше. —

„Побјега' је! побјега' је!“ —
Шипрагом се само ори,
„Ал' ко му је помогао?“
Монах један другом збори; —

„Бог зар није, него људи
И злочинци, ка' сам што је;“ —
Тако оци купећи се
Мијењају мисли своје. —

ГЛАВА III

„Tis he! 'tis he! I know him now;
I know him by his pallid brow...“
L. Byron. (The Giaour.)

Доба ј' зимско... обамрло
Дрвље снијег тек пробија,
Па над Дњепром смрзенијем
Снуждено се посавија.

А ледени лик му сја се,
У њ суморни даг с' огледа,
Нит' се види гај ни лука
Од сметова и од леда. —

Зором туда зец проскаче,
Скоковима снијег мрси,
Час напријед, а час наатраг,
Да до ложа траг замрси. —

Почоћнијем ђекад миром
Чује с' нашче како лаје,
Кад опазн гладна вука,
Гдје се мота око стаје. —

А кад их се јато скупи,
Кроз тишину ноћног мрака
Јако им се чути може
Шкргут ауба, шум корака.

А кроз шибље замрзнуто
Стотине се очи сјају,
Ка' звијезде, кад најјаче
Плавим небом заблистају. —

Али Орна не боји се
Нити мраза, нит' мећаве,
Но народи једно јутро,
Да му с' момци за бој справе. —

На све стране глас отиде,
Да с' немирна Литва дигла,
И да им је сила војска
До границе руске стигла;

Па властелин руској хитни
Дотрчају поклисари,
Да на крвав пир похита,
Ко за бојну славу мари.

Орна коња окрочно,
Ув'јек хоће да предњачи,
Стаде топот, стаде јека,
Посред ниско од нојачи.

Сви кренуше кретећи се,
То ј' навика руска стара,
Али Орна нит' се крети,
Нити штогод проговара. —

Нити к небу очи диже, —
Но с капије поглед баци
На одају, гдје му некад
Тецијаху сретни данци.

А сад јој је гост једини
Вјетар, који кроз њу дуне,
И звиждећи жалостиво,
Опушћела врата љуљне.

Сада је говорено о значају ђачких излета и састанака у природи; па је онда отпочет разговор о природописцу и географији, која је поука трајала 2½ часа. После се сашло доле на пољани код воде. И баш не може да се надише довољно чистога и свјежега ваздуха, који тијело поткрјепљује и оживљује. Тада су ђаци са својима учитељима на челу — сјели у редовима и обједовали.

Послије се шло с брдана на брдаше изучавајући све што се може у природи очигледно опазити.

Најпослије на једноме од повећих узвишења декламовало се и пјевало неколико дивних ђачких пјесама, — па онда свако својој школи, на опће задовољство — желећи да се опет понове овакви ђачки састанци и излети. М—н.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Г. Мориц Трибер, секретар овдашње француске легације, посветио је свој најновији пјеснички производ нашем поноситоме Ловћену и великоме Генију, који на његовоме врху почива. Г. Ж. Драговић и ову нам је пјесму г. Трибера с рукописа превео, те смо у стању донијети је овђе у орпеконе преводу, да наши читаоци виде, како овај племенити Француз за наш народ ојећа.

Ловћену.

Кад оно Петар Други, Господар
Горе Црне,
Опази да смрт иде и оће баш
очајно,
Да му још цвјетно дане копреном
заорне;
Он своје у вис диже још увјек
чело сјајно;

Па сутон ноћи црне без страха
погледива,
К Ловћену снјожном руку и поглед
он управи:
„Други би хтио — рече — међ цвјећем
да почива,
„А моје тјело тамо нек вјечни сан
борави;

„На томе милом врху нек ми се
рака рије,
„Па са тог мјеста ће ће покој ми
вјечни бити,
„Над родном земљом душа зраком
ће да се вије
„И над народом мојим вјечно ће
она бдити.“

То рече и би тако... И Ловћен
кршни с тога
Пламеном чежњом тежи, да буде
небу ближе,

.....
.....
.....
.....

Одмиче се бојна јака,
А свуд крвљу траг биљежи, —
Силно труије и оружје
Гомилама пољем лежи. —

У то доба коњик један,
Ка' да брижно неког иште,
На бијесну коњу врану
Протрчаје разбојиште;

Од гомиле до гомиле
Тамо амо он се вије,
Час до гриве сagne главу,
Час се дигне на зенгије. —

Пољско рухо на њему се
Од сухога блиста злата,
А пољска му сабља куца
По ребрима бјесна хата;

Ал' би река', да то рухо
И та сабља на јунака,
Нити собом кити Руса,
Нити Руса, нит' Пољака;

Но по челу загаситу
И очима пуним плама,
Рекао би, да му прси
Крв татарска грије сама. —

Стар не бјеше, ал' ни младост
Не бјеше му више друга, —
Кроз остатке бившег чара
Вијаше се лицем — туга, —

И поносећ' се славним цакитом
врха свога,
Заносом вишим изнад подгорског
свјета с' диже.

Орао само данас поносно крила
шири
Изнад тог гроба, у ком почива
владар врли,
И ће прах његов тропни, у злату
и порфири,
И двор усамљен сунце јутарњим
зраком грли.

А као тамјан к сјени генија с' тога
диже
Облак бојнога дима, што зрак га
лаки носи,
А пада да слобода народна све је
ближе,
С даном га сваки више опија и
заноси...

ВОЗЗВАНІЕ.

Народ, у котораго нѣтъ своей
рѣчи и церкви — это тростникъ,
колеблемый вѣтромъ.

Братья Славяне!

Тысяча лѣтъ прошла съ тѣхъ поръ,
когда свв. славянскіе апостолы Кириллъ и
Методій, руководясь словами св. Евангелія
— „идите научите вся языкы“ — пришли
къ намъ, западнымъ славянамъ, чтобы
проповѣдывать Слово Божіе на нашемъ
языкѣ, чтобы устроить намъ славянскія
писмена и церкви, которая была бы
защитой для нашей народности и основою
всеславянскаго единенія.

Въ неравной и несчастной борьбѣ, въ
несвободныя времена средневѣковья, нашъ
чешско-славянскій народъ потерялъ свое
кирилло-методіевское наслѣдіе, утратилъ
свою народную церковь и свой славянскій
языкъ въ церкви.

Мужи, какъ Иванъ Гусъ, Геронимъ
Пражскій и многіе другіе пытались возсо-
дать народную церковь и — стали муче-
никами.

Однако они оставили о себѣ живую
память, которая не погасла еще въ сердцахъ
славянскаго народа.

Принимая во вниманіе, что право-
славная церковь чтитъ Святыхъ и чешско-
славянскаго народа, какъ то: свв. Людмилу,
Вячеслава и др.; помня также завѣты на-
шихъ глашатаевъ славянскіе взаимности:
Шафарика, Колара, Палацкаго, Юнгмана,
Сладковскаго и др.; зная при этомъ, что
народъ можетъ сохранить свою самостоя-
тельность только тогда, когда у него на
лицо вѣданныя для культурной жизни,
когда его языкъ раздается не только въ
семьѣ и въ школахъ, не только въ обще-
ственной жизни, но главнымъ образомъ, и
въ церкви; и наконецъ не сомнѣваясь, что
въ этомъ просвѣщенномъ вѣкѣ можно за-
коннымъ путемъ добитъ своей народній
церкви, мы православные чехо-славяне въ
Вѣнѣ, вернувшись уже 12 лѣтъ тому назадъ

Мисли тешке, зло ил' добро,
Што је икад с њвше било,
Све бијаше на том лицу
Јасав печат оставило;

Те с удахом свак би река',
Ко год би га срни тада,
Да тај човјек у животу
Мање живје, него страда. —

На сриједи разбојишта
Хумка једна ту с' налази,
А од озго дуб старински
Циновском је стоном гази;

А изнад ње гордељиво
И безбрижно са свих страна
Шатор шири од црнијех,
Чапурастих својих грана. —

Ту се битка страшна била,
Сабље су се ту ломиле,
Нагрѣног трупја ту је
Све гомила до гомиле. —

Од крви је снјег љегће
Чак до земље прокопино, —
Дуб старински мачевима
Исечен је свуда био;

А с хрпаве коре старе
Црна крица доље точи,
Као да се из дубине
Његовијех рана сочи. —

На хумку се коњик попе,
С коња скочи, зборит' заје:
„Ево мјесто, — жив ил' мртв
Овдје мора да се паје.

на лоно своей народной церкви, обраца-
емся ко вѣмъ славянамъ, въ особенности
же къ православному, съ просьбой помочь
намъ построить достойное убжище, кото-
рое соотвѣтствовало бы нашимъ духовнымъ
и житейскимъ потребностямъ.

Братья славяне! После продолжи-
тельнаго времени удалосъ намъ, наконецъ,
основать здѣсь православное общество, за-
давшаея цѣлью не только расширить обра-
зование среди своихъ членовъ, но и постро-
ить свой общественный домъ, а главное,
церковь. Мысль прекрасная и очень нужная,
если желаемъ создать оплотъ для сохра-
ненія народности, своей и своихъ дѣтей,
если вообще желаемъ охранять возможность
славянскіе культурной взаимности и обла-
гороженія насъ самихъ.

И такъ просимъ васъ не отказать
намъ въ нашей просьбѣ и оказывать намъ
помощь завѣщаніями, дарами, пожертвова-
ніями, членскими взносами и т. д., чтобы
мы могли осуществить это великое куль-
турное дѣло.

Въ то же время задумали мы построить
и гостиницу, въ которой бы вѣ славяне,
прѣзжающіе въ Вѣну, находили бы дешевое
и уютное помѣщеніе. Гостиница управ-
лялась бы нашимъ обществомъ, и чистый
доходъ съ нея опредѣлялся бы на церковь
и школу. Такимъ образомъ мы желаемъ
сдѣлать доброе дѣло не только для насъ
самыхъ, но и для вѣхъ славянъ, навѣща-
ющихъ Вѣну.

Питаемъ надежду, что начинаніе наше
встрѣтитъ общее сочувствіе и поддержку.

Ставъ себѣ въ примѣръ другіе на-
роды, и мы славяне должны знакомиться
другъ съ другомъ, поддерживать другъ
друга, чтобы добитъ того уваженія и
значенія, на которое имѣемъ право по
своей численности и культурности.

Повторяя нашу просьбу, ожидаемъ,
что славянине не откажутъ въ помощи
славянину, если дѣло касается того, чтобы
создать храмъ, въ которомъ будетъ возста-
ваться на славянскомъ языкѣ:

„Богъ бѣ слово!“

Отъ имени комитета православнаго чехо-
славянскаго общества въ Вѣнѣ.

Ф. Шогалъ

предсѣдатель,
IV. Schleifmühlgasse 3.

Ф. Эльницъ В. Манъ
тов. предсѣдателя, секретарь,
IV. Pressgasse 8 V. Anzeigrubergasse 13.

(Позив.) Уз сарадњу ерскихъ књи-
жевника-педагога нарежемъ „ПЕДАГО-
ШКИ ЗБОРНИКЪ“ који ће се дијелити
на два дјела:

I. дјело: „Дом родителски“ II. дјело:
„Школа.“

У првод дијелу износеће се мане и
педестати домаћег, породичног васпитања,
а трудиле се, да се што разумљивије поу-
чи дом родителски, како да врши своју
дужност, па да вршењем њете, постане
основ школског васпитања.

Други дјело доносеће чланке и рас-
праве из педагошке књижевности, и изно-
сеће мане рада школина, показујући пра-

Ево дуба, под којијем
Виѣх старца, како с' бори
И окољен с пет робова
Од јунаштва чуда твори.

Аох Литво, како ли те
Ова глава скупо стала,
Док на овом разбојишту
У плијен ти није пала!...

Три пут виѣх како руку
У вис с мачем подизаше,
А сваки пут низ руку му
Поток црне крви враше;

Ал' четвртом не заману...
Малакса' је зар већ био,
Јер побјећи мога' није,
Баш и кад би побјећ' хтио!...

Но гле, јек се слаби зачу,
Јек тешкога рањеника...
Примаче се — „ах, он то је!“
Пренеражен сад повика. —

А властелин приподиже
Огрзнула у крв главу —
„Ни ја тебе, рече тихо,
Још не предах забраву.

Промијенит' није могло
Ни вријеме, ни ђело,
Твој злокобни поглед стари
И то твоје гордо чело,

На коме је злочин сваки
Дубок печат оставио —
Арсеније! — видиш да се
Ја нијесам преварио. —

Твој осмјејак и глас познат
Међ гласове земље тује,

вац кога данас одређује напредна наука о
васпитању.

Молим вичне перу, да ме радом сво-
јим испомогну и исти до Видов-дана о. г.
пошаљу, јер I. свеска излази јула мје-
сеца о. г.

Досада ми своју сарадњу обећаше:
Адриј Сретен, проф., Бакић Војислав др.,
ректор велике школе, Варањанин Арк.
управ. дјев. школе, Јорговић Александар,
зам. епар. реф., Кнежевић Јован Ј. проф.,
Стојић Душан, учитељ, Стојић Милан,
проф., Терзин Павле учитељ, Шумоња
Никола, управ. учит. школ., Малеташки
Крета учитељ.

„Пед. Зборник“ палатизије у свескама
од 15—20 штампаних табака, два пута у
години, јула и децембра, а цијена је све-
сци 2 круне или 2 и по динара.

Да „Зборник“ угледом свијета, потре-
бам ми је и љијети одви од стране чина-
оца. Молим савругове и пријатеље школе
и педагошке књижевности да вриједно купе
претплату и да исту најдуже до 15 јула
пошаљу.

Претплата на прву свеску шаље се
на потписаног или на штампарију Борја
Ивковића Нови Сад — Ujvidek.

У Турији (Бацка) 1898 год. маја.

Јован З. Медурин
срп. учитељ.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 5 јуна

(Личне вијести.) Гђа Адам, чувена
француска списатељска, стигла је на Цетиње.
Ономадне је била позвана у Двору на објед,
па је пошла у Скадар, одакле ће преко
Подгорице у Никшић. Прати је г. Рама-
дановић секретар министарства инострани-
јех дјела. — На Цетињу је био њемачки
потпуковник Ранцао, одакле је радио у
Скадар, па се вратио преко Подгорице.

(Вријеме.) У суботу ноћу била је
јакс грмљавина с кишом. Било је града,
који, је како чујемо, дохватно један дјело
Љешанске нахије и Метериза, навијевши
штете виноградима; и један дјело Добрекога
села, особито Липу, сатрвиши не само лозе
него и усјеве. Иза тога ове недеље било
је јакс вјетрушине, и вријеме је све јед-
нако мутно.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“

БЕЧ, 2 јуна. — Рајхсрат је
одложио сједнице по наредби царекој.

ПАРИЗ, 3 јуна. — Камара по-
слије живе расправе прихватила је
дневни ред Риботов, који је Мелим
усвојио, односно политикое владине,
са 284 против 272 гласа, са додатком
Рикардовијем, да се влада има насла-
њати искључиво на републиканце,
гдје је Мелим изјавио да никад није
тражио помоћи деснице, за који је

Којој до сад ето служни
У рукама ка' оруђе,

А сад можда намјераван,
Да је онет издаш овђе; —
Ја провидим миса' твоју,
С којом амо к мени дође.

Ал' сам вјеран дому своме,
Ни око ми тренут' неће,
И ако б' ти видјет' хтио
У њ страх смрти предстојеће; —

Нити туге, ни жаљења,
Нити страха, нити друго
Ти у њему видјет' нећеш,
Издајнич, туђа слуго! —

Живота ми жао није, —
Једно жалим више свега,
Што не могах да с' осветим
Прије, но сам у гроб лега'.

И што овај мач крвави
Рука кадра подић' није,
Да с толиком крвљу врађјом
Бар кап твоје још поније! —

— „Заборами прошлост, старче, —
Моје груди туга сама
И јад гризе ништа мање,
Него твоје у ранама.

Освећен си ти одавно,
Нек ти није за то жао,
Но те молим, да ми кажеш,
Гдје бих твоју кћер нашао? —

Ја се заклев да је спасем
Од дупмана дома твога,
Од мачева и погледа
Саданшега друштва мога! —

(Српшине се.)

додатак гласало 295 против 246. Мелин је изјавио да ће министарство дати оставку. Рибо ће бити позван да састави ново министарство.

ПАРИЗ, 4 јуна. — Кабинет Мелинов дао је оставку и Фор је примио. Споразум инглеско-француски односно Нигера потписан је.

БИОГРАД, 5 јуна. — Жандармерија одбила је једну јаку чету Арнаута и једнога убила. Један српски жандар рањен је.

ШПАЊСКО - АМЕРИЧКИ РАТ.

МАДРИД, 31 маја. — Влада није примила никакав предлог мира од велесила; ако прими захвалиће, с изјавом да ће Шпанска наставити рат до краја.

ЊУЈОРК, 31 маја. — Американци су искрцали код Сантјага велику количину оружја и муниције устанима.

ХАВАНА, 31 маја. — Опет је американска флота бомбардирала Сантјаго, али је била одбијена.

ЊУЈОРК, 1 јуна. По вијестима из Кингстона 600 американских мрнара искрцало се у заливу Гватанама и развило американску заставу на развалинама тврђаве.

ЊУЈОРК, 2 јуна. — Битка траје између искрцане поморске американске војске у Гвантанмо и шпанске редовне војске. Америчка Крстарица искрцала је појачање.

ВАШИНГТОН, 3 јуна. — Нова експедиција кренула је за Сантјаго. Друга експедиција за Филипине сјутра креће из Санфранциска.

МАДРИД, 3 јуна. — Влада није примила никакве потврде о тобожњом повом нападају на Сантјаго. Битка у Гвантанмо биће без важности са устанима. Министар рата изјавио је да положај у Манили није тако очајан, као што се претпоставља. Концентрацијом је 20.000 момака и 198 топова.

ЊУЈОРК, 4 јуна. — Из Тампе је кренуло 35 бродова за транспорт праше са 14 ратних бродова.

МАДРИД, 4 јуна. — По званичном извјештају положај у Манили још је врло озбиљан. Непријатељ је околно престоницу. Све су комуникације прекинуте.

ВАШИНГТОН, 5 јуна. — Глас да ће Немачка подићи питање филипинско нема основа. Ацерадерос заузели су Американци и устани.

ЊУЈОРК, 5 јуна. — Поморска инфантерија разбила је потпуно 400 Шпанца и утврђење Кајманера разарушила.

САНФРАНЦИСКО, 5 јуна. — Друга експедиција за Филипине кренула је.

МАДРИД, 5 јуна. — Ескадра резерве кренула је из Кадикса у правцу пенонвагом. Ситуација у Манили врло критична. Америчка крстарица искрцала је на југу Лузона много оружја.

Т Р А Ж И С Е

власник од двије кашете пића ликера, по надпису од Тура Матавуља из Шинбеника, које су овђе дошло преко Котора и стоје у магацину ове фирме од 15 априла ове године, да их у року од данас за један мјесец откупи и прими, иначе:

Посље овога дана пиће ће се одма продати и намирити ови и други трошкови и власник губи право даљег тражења.

Цетиње, 6 јунија 1898.

Дјел. бр. 51.

Управа финан. вароши Цетиња.

(1—1)

О Б Ј А В А.

У Неђељу, 14 Јуна ове године, потписана Команда давати ће на јавном аукцију:

1) Хлеб, који ће бити потребит за Стојећу војску од 1 Јула текуће до 1 Августу идуће 1899 године;

2) Месо, потребито од 1 Августу ове до 1 истога идуће 1899 год.;

3) Орнз, пашту, пасуљ, каву, цукар, вино, уље слатко, маст и т. д. исто од 1 Августу ове до 1 истога идуће године.

Ко би желио икантирати, треба да приђе аукцији, а за поједину од поменутих три групе, положи по двије стаопише наполеона кауције: било у готовом новцу, било да поднесе судом потврђено увјерење на непокретно имање од толике вриједности.

Икантират ће се држати поменутог дана у Војном стану на Цетињу од 3 до 6 ура понаље подне, а услови контрата могу се виђети у потписатој Команди сваког дана последије 7 идућег Јуна.

Команда Стојеће војске.

О Б Ј А В А.

Овијем се износе на јавну продају од данас до 1 августа ове године, двије куће поземљуше у овој вароши Бута Мемовића овданњег становника, за измир његових дугова, које постоје: једна на кантуц улице Иван-Бегове, а друга до исте са једном авлијом; прва се састоји из 5 сухота, дугачка је 13 метара а широка 6 метара и 50 центи. са зидовима, а друга из 4 сухоте, дугачка је 11 метара, а широка 7 метара са зидовима. Граничи са кућом Зека Прелова Иваниневића и кућом Анта Косића.

Ко би речено двије куће желио купити нека се пријави 1 августа ове год. у овој управи, којога ће се дана дати понудиоцу највише цијене.

Цетиње, 5 јуна 1898.

Број 1097.

(1—4)

Управа вароши Цетиња.

О Б Ј А В А.

Овијем се износе на јавном аукцију затечена роба у дућану овданњег бившег трговца Ибра браће Смајовића, због измира његових дугова, пошто се исти нашао презадужен.

То услед тога, позивају се сви они који би се жељели нађејати у куповини, да се пријаво потписатој управи до на 1-ви јула ов. год., којег ће се дана лицитација свршити, и роба предати у власништво онеме, који највише цијену понудио будо.

Овим истим путем јавља се и свим његовим дужитељима, који од њега имају какав дуг тражити, да своје потраживање са чистим документима поднесу овом суду, најдаље до на 24-ти јуна ове године, иначе онај који се до овог дана не би пријавио, губи право у намиру од затеченог Иброва имања.

Данилов-град, 28 маја 1898.

Број 276.

(1—4)

Управа вароши Дан-града.

300.000 динара

ПОЗИВ НА КУПОВИНУ

СРЕЂАКА 16-ТОГ КОЛА

СРПСКЕ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ИЗ КОЛЕКТУРЕ

КОКАНОВИЋА И ВАСИЋА

ОВЛАШЋЕНИ ПРОДАВАОЦА У БИОГРАДУ

Ћраљевско српска државна класна Лутрија за привредне циљеве

Већ је одпочела продају 16-тог кола сређака српске државне класне лутрије која се састоји из 5 класа.

Вучење појединијех класа обавља се мјесечно:

4 Јула 1898 године вучење је I класе.

У цијелом колу играју 30,000 сређака, од којих по утврђеном распореду у пет класа 15000, морају се извући са добитцима значи да

— ПОЛОВИНА СРЕЂАКА ДОБИЈА —

Главни су добитци; један од 12.000, један од 14.000, два од 15.000, два од 20.000, један од 25.000, два од 30.000, један од 35.000, један од 40.000, један од 50.000, један од 70.000, и један од 100.000, као и једна премија од 200.000 динара

Сређан играч може у овом колу добити

300.000 динара

Осим горњих главних добитака, остали су добитци од 10.000, 7000, 8000, 6000, 5000, и т. д. и т. д.

Наша је радња имала среће тако, да су у прошлом 15-том колу велики број главних добитака добиле сређеке које је наша радња продала.

Српска држава јамчи за исплату добитака.

Цијена сређака је за све класе поједнака и то једна цијела сређака за I класу кошта динара 24; половина сређеке динара 12; четвртина динара 6; и осмина динара 3.

Наша радња продаје сређеке како за Србију и српске покрајине, тако и у све стране државе.

Поручбину сређака шаљемо одмах, а по вучењу сваке класе шаљемо купцу бесплатно и званичну листу од извучених добитака.

Уплату за сређеке ваља упућивати на доље потписане овлашћене продаваоце најлакше и најсигурније поштанском упутницом; а гдје упутничког саобраћаја нема — у писму са означеном вриједношћу. По пријему уплате, сређеке се одмах шаљу.

Планово и остала обавјештења на захтјев шаљемо бесплатно.

Биоград, Маја 1898.

Кокановић и Васић

(2—5)

Овл. прод. Сређака Срп. Држ. К. Лутрије.

300.000 динара

О Б Ј А В А.

Возна пошта полази сваки дан до Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Подгорице за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 маја 1898.

Управа
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

О Г Л А С.

GRAND HOTEL NATIONAL.

Wien, II, Taborstrasse 18.

Од вазда на гласу Хотел за фамилије, на ново уређен. — 200 соба по 1 фор. а вр, у коме се не рачуна ни послуга ни освјећење. — Куватила, ц. кр. браојавни уред и штација телефона у кући. Удобан намјештај за посјетице јубиларне вложбе. Не повишује се цијена за вријеме вложбе. Железнице и парних лађа пристаниште у непосредној близини. Веза трамваја и омнибуса из куће на све стране.

Изврсна рестаурација.

Особе бивају дигнуте на горње бојеве помоћу машина.

(6—16)

F. M. Mayer, Besitzer.